

YRITTÄJYYS- KASVATUKSEN MINIOPAS

Oulun lukioihin

Tämä miniopas on sinulle, lukion aineenopettaja, opinto-ohjaaja ja rehtori. Oppaan tarkoituksena on avata, mitä yrittäjyyskasvatus tarkoittaa käytännössä ja miten se nivoutuu lukiokoulutukseen.

Opas on laadittu osana Oulun kaupungin yrittäjyyskasvatuksen kehittäjäopettajien työtä. Siihen on saatu palautetta Priimaa pukkaa -hankkeen Korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö sekä yrittäjyyskasvatus - teemaryhmän jäseniltä sekä kansallisen Yrittäjyyskasvatuksen erikoistumiskoulutuksen osallistujilta.

Sisällysluettelo

Mikä yrittäjyyskasvatus?	4
Yrittäjyyskasvatus lukiossa	5
Yrittäjyyskasvatuksen eurooppalainen viitekehys.....	6
Laaja-alainen osaaminen ja yrittäjyyskasvatus.....	7
Aineenopettaja = yrittäjyyskasvattaja	9
Valmista materiaalia ja tukea tarjolla	11
Työelämäopetuksen ja yrittäjyyskasvatuksen toteuttaminen Oulun seudulla	11
Yrittäjyyskasvatus oppilaitoksen painopisteenä	12
Vinkkejä tietoisien yrittäjyyskasvatuksen aloittamiseen.....	12
Yrittäjyyskasvatusta ohjaavat asiakirjat	16
Lähteet	17

Tarvitsetko apua? Kehittäjäopettajat ovat tukenasi yrittäjyyskasvatuksessa

Ville Saviluoto

Kehittäjäopettaja

P. 040 351 1900

ville.saviluoto@ouka.fi

Kati Ilkka

Projektipäällikkö

P. 040 3560 639

kati.ilkka@ouka.fi

Pietu Niinimäki

Projektikoordinaattori

P. 040 355 3292

pietu.niinimaki@ouka.fi

Mikä yrittäjyyskasvatus?

Yrittäjyyskasvatus -termi on vakiintunut, mutta sen sisältö ja painopisteet ovat ajan saatossa muuttuneet. Nykyisin termi ei viittaa suoraan yrittäjäksi kasvatamiseen, vaan yrittäjyyskasvatus on etenkin yleissivistävässä koulutuksessa yrittäjyyteen liittyvien tietojen, taitojen ja valmiuksien harjoittamista (Opetushallituksen, 2024). Termin rinnalla puhutaan sekä **työelämäpainotteisesta kasvatuksesta** että **tulevaisuustaitojen opettamisesta**. Yrittäjyyskasvatus voidaan nähdä niin yleisenä työelämään valmistautumisena ja opetettavan aineen linkittämisenä vahvasti käytäntöön kuin yrittäjyyteen liittyvien perustaitojen opettamisena.

- Yrittäjämäinen pedagogiikka perustuu oppijälhtöisyyteen, kokemuksellisuuteen, ilmiöperhaisuuteen, ongelmien ja haasteiden ratkomiseen sekä tutkivaan ja toiminnalliseen työskentelyyn (OPH, 2024)
- Yrittäjyyskasvatus kannustaa yrittäjyyteen, mutta kaikista ei tarvitse tulla yrittäjiä. Olennaista on, että lapsi ja nuori tunnistaa omaa osaamistaan, innostuu oman elämänsä rakentamisesta ja löytää oman juttunsa elämässä ja työelämässä. (YES-verkosto, 2024.)

Kuva 1:
Yrittäjämäiset
valmiudet
(OPH, 2024)

Yrittäjyyskasvatus lukiossa

Yrittäjyyskasvatus on **opiskelijälähtöistä, usein projektiluonteista ja ongelmanratkaisua sekä mahdollisuuksien havainnointia painottavaa toimintaa** (Lackeus 2015). Käytännössä tämä tarkoittaa nuoren kasvattamista kohti hänelle parasta mahdollista tulevaisuutta sekä työelämässä että muutoin yhteiskunnan jäsenenä kuten myös nuoren auttamista yhdistämään teoreettisia tietojaan ja taitojaan käytäntöön. Parhaimmillaan yrittäjyyskasvatus motivoi ja inspiroi opiskelijoita. Se kasvattaa heitä kohti aktiivista kansalaisuutta ja muuttuvan työelämän tarpeita. Samalla yrittäjyyskasvatukselliset menetelmät voivat auttaa opettajaa luomaan merkityksellisiä oppimiskokemuksia ja toteuttamaan laaja-alaisen osaamisen tavoitteita omassa opetuksessaan.

- Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom. / LOPS 2019c).
- Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehävä. Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen (LOPS 2019b).
- Yrittäjyydellä tarkoitetaan mahdollisuuksiin ja ideoihin tarttumista ja niiden muuttamista arvoiksi muita varten. Syntyvä arvo voi olla taloudellista, kulttuurista tai sosiaalista. (Eur-Lex)

Lukion opetussuunnitelmassa (LOPS 2019c) ja lukio-laissa (714/2018, 15 §) kuvataan, kuinka opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää niin jatko-opintovalmiuksiaan ja kansainvälistä osaamista kuin työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. Vaikka lukiot linjaavat paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän (yritykset, julkinen ja kolmas sektori) kanssa, **kansallisen opetussuunnitelman mukaisesti toteutuksen tulee tarjota oppimiskokemuksia, jotka kasvattavat yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön ja vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun, aloitteellisuuteen ja ennakkoluulottomuuteen.** Lukion tulee myös luoda edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja refleктоivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan eri oppiaineissa. Oppimiseen tulisi myös tarjota tilaisuuksia autenttisissa työympäristöissä kuten yrityksissä sekä muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä.

Yrittäjyyskasvatuksen eurooppalainen viitekehys

Eurooppalaisen yrittäjyysosaamisen viitekehys [EntreComp](#) kuvaa, mitä yrittäjyys ja yrittäjähenkinen ajattelu tarkoittavat. Se yksilöi 15 taitoa (ks. kuva 2), jotka ryhmittyvät kolmen teeman ympärille: ideat ja mahdollisuudet, resurssit, sekä toimeksi muuttaminen. [Katso tästä videosarja Entrecomin 15 taidosta.](#)

Mikäli EntreComp viitekehykseen perehtyy tarkemmin, sen muodostamien temaattisten ketjujen ja osaamistasojen kautta voi päästä 442 mahdolliseen oppimistulokseen ([tutustu Entrecomp pelikirjaan](#)). Entrecomin avulla voidaan luoda oppimisympäristöjä ja edistää oppimista, joissa huomioidaan, että kehittäminen lähtee luovuudesta. Sen lähtökohdana on, että sosiaalisen, kulttuurisen ja taloudellisen innovoinnin perusedellytys on asioiden kehittäminen yhteistyössä. Yrittäjyys (yritteliäisyys) nähdään tärkeänä, muille arvoa luova prosessina, jonka toteuttamisessa tarvitaan tietyn tyyppistä kansalaisvaikuttamista. Tulokset voivatkin poiketa merkittävästi perinteisestä, taloudellista hyötyä painottavasta yrittäjyysnäkemyksestä, ja painottaa sosiaalista tai kulttuurista arvoa. (Entrecomp 360, s.4.)

Kuva 2. Eurooppalaisen yrittäjyysosaamisen viitekehys. (European Union, 2018)

Laaja-alainen osaaminen ja yrittäjyyskasvatus

Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkreetisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempaan yhteiskunnallisena osaamisena (LOPS 2019e). Yrittäjyyskasvatuksen kytkeminen opetettavaan aineeseen auttaa nuoria ymmärtämään opitun teorian yhteyttä käytäntöön ja tukee yrittäjämäisten valmiuksien eli (tulevaisuuden) työelämässä vaadittavien tietojen, taitojen ja asenteiden omaksumista. Tällaisia valmiuksia ovat mm. (Nuorten yrittäjyys ja talous NYT, 2020):

- itsetuntemus
- itsensä johtaminen
- jatkuva oppiminen
- aloitteellisuus
- yhteistyö
- resilienssi
- innovointi
- vastuullisuus
- ongelmanratkaisu

- Yrittäjyyskasvatus edistää laaja-alaisen osaamisen tavoitteita (LOPS, 2019, luku 6.2.).
- Yrittäjyyskasvatus on toimintaa, jossa yrittäjyyden, työelämäyhteistyön ja yrittäjämäisten oppimisaktiiviteettien avulla kehitetään yksilön valmiuksia toimia yritteliäänä työntekijänä ja/tai yrittäjänä (Lackeus 2015).
- Keskittymällä osaamisen kehittämiseen yrittäjämäistä arvoa luomalla, murretaan koulutuksen, työn ja kansalaisvaikuttamisen rajoja. (EntreComp 360, s.4)

Vastaavat valmiudet löytyvät myös Opetushallituksen julkaisemasta laaja-alaisen osaamisen kaaviosta (ks. kuva 3.) Uudistumiskyvyn, työelämävalmiuksien ja yrittäjämäisen asenteen kehittämisen lisäksi yrittäjyyskasvatuksella edistetään mm. yhteistyökykyisyyden ja sinnikkyuden kehittymistä sekä omien vahvuuksien tunnistamista ja taitoja hyödyntää niitä. Opiskelijat kehittävät taitojaan yhdistellä asioita uudella tavalla tavoilla. Kestävä yrittäjyyskasvatus sisältää myös arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi (yhteiskunnallinen yrittäjyys).

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyys- valmiudet

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- Kansainvälisyysvalmiudet ja maailmankansalaisen asenne
- Suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemus sekä kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- Eettinen toimijuus globaalissa media- ja teknologia-maailmassa

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Arvolahtoinen ja eettinen toiminta yhteiseksi hyväksi
- Luonnon monimuotoisuuden arvostaminen ja tutkimustietoon perustuva ilmasto-osaaminen
- Kiertotalouden ymmärtäminen ja kestävä kuluttajuus

Hyvinvointiosaaminen

- Huolenpito itsestä ja muista
- Omien vahvuuksien tunnistaminen ja käyttäminen sekä identiteetin rakentaminen
- Sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa

Vuorovaikutus-osaaminen

- Tunne- ja empatiataidot
- Sosiaaliset taidot, yhteistyökyky ja yhdessä oppimisen taidot
- Kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito

HYVÄ, TASAPAINOINEN JA SIVISTYNYT IHMINEN

Yhteiskunnallinen osaaminen

- Demokratiataidot, vaikuttaminen turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävän tulevaisuuden puolesta
- Osaamisen käyttäminen sekä omaksi että yhteiskunnan hyväksi
- Uudistumisiskyky, työelämävalmiudet ja yrittäjämäinen asenne

Monitieteinen ja luova osaaminen

- Utelaisuus ja motivaatio oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudella tavalla
- Oppimisen säätely, lähdekriittisyys ja jatkuva oppimistaitojen kehittäminen
- Monilukutaito digiajassa

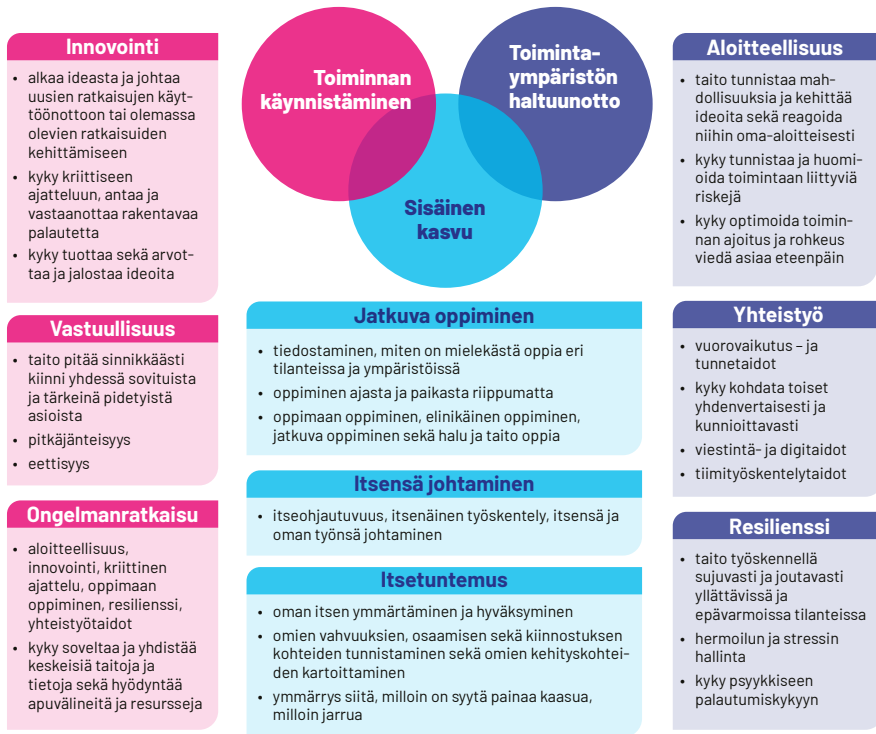
OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

#LOPS2021

Kuva 3. Laaja-alainen osaaminen lukiossa (OPH)

Vaihtoehtoisia osaamislistauksia on olemassa useita, eivätkä tulevaisuuden työelämätaidot taivu kovinkaan helposti vain yhdenlaiseksi malliksi. Selkeyttä luodakseen NYT on tehnyt yhteistyötä eri organisaatioiden kanssa ja hyödyntänyt sekä *EntreComp*-viitekehystä että *elinikäisen oppimisen avaintaitoja*, joiden pohjalta he ovat laatineet yhdenlaisen tulkinnan työelämätaidoista ([Nuorten yrittäjyys ja talous NYT 2020](#)). NYT:n tulkinnan pohjalta olemme luoneet tätä opasta varten havaintokuvan (kuva 4), jota voi käyttää lähtökohtana yrittäjyyskasvatusta suunniteltaessa. *EntreComp*-viitekehysten tapaan se rakentuu kolmesta osa-alueesta (*sisäinen kasvu, toimintaympäristön halluunotto ja toiminnan käynnistäminen*), jotka sisältävät yhdeksän keskeistä työelämätaitoa. Sisällyttämällä näitä taitoja opetukseen, päästään toteuttamaan yrittäjyyskasvatuksen tavoitteita.

Kuva 4. Tulevaisuuden työelämätaidot (mukautettu Nuorten yrittäjyys ja talous NYT 2020 tulkin pohjalta)

Aineenopettaja = yrittäjyyskasvattaja

Yrittäjyyskasvatuksen menetelmät sopivat jokaiseen oppiaineeseen tukemaan opiskelijoiden kasvua kohti aktiivista kansalaisuutta ja valmistautumaan muuttuvan työelämän sekä yhteiskunnan tarpeisiin. Yrittäjyyskasvattajat toimivat samoin kuten opettavat eli he ovat innostavia, avoimia, luottavaisia, joustavia ja vastuuntuntoisia, eivätkä he kavahda epävarmuutta tai epäonnistumista, vaan yrittävät uudelleen ja kannustavat opiskelijoitaan siihen. He noudattavat joustavaa ja muokattavissa olevaa opintosuunnitelmaa sekä suosivat monialaista projekteihin perustuvaa oppimista kuten myös monipuolisia koulutusmateriaaleja ja opetusympäristöjä. Opettajat yrittäjyyskasvattajina tekevät yhteistyötä ja rakentavat kumppanuuksia kollegoiden, yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. He toimivat valmentavina opettajina ja välttävät pelkkää luennointia. He tuovat oppiaineissaan esille taloudellisia näkökulmia ja linkittävät ainesisältöjä työelämään ja aitoihin kokemuksiin. Yrittäjyyskasvatusopettajat antavat tilaa

erilaisuudelle, kuten erilaisille mielipiteille, vastauksille ja ratkaisuille, ja he mahdollistavat oppimisprosesseja koskevan pohdinnan. He tukevat opiskelijoiden henkilökohtaisten taitojen kehittymistä ja kannustavat opiskelijoita muuttamaan ideat toiminnaksi. (Yrittäjyys 2020-yksikkö, 2014, s. 9.)

Yrittäjämäinen pedagogiikka on työelämälähtöistä ja antaa tulokulman yrittäjä- ja työelämätaitojen harjoittamiseen koulussa opiskelun aikana. Pedagogiikassa painottuvat oppijälähtöinen, kokemuksellinen, ilmiöpohjainen, ongelma-perusteinen sekä tutkiva ja toiminnallinen oppiminen. Siinä on erityisen tärkeää oppijan ”oman jutun” löytäminen ja tämän prosessin tukeminen ja ohjaaminen. Yrittäjyyskasvatus toteutuu yrittäjyyteen ja työelämään liittyvissä kokemuksissa ja tehtävissä, joista esimerkkejä ovat projektit ja yritys yhteistyö. Parhaassa tapauksessa se toteutuu vuorovaikutuksessa toisten kanssa, aitojen kysymysten äärellä, ja siihen kuuluu vahvasti tiimioppiminen. Lisäksi erinomaisia tuloksia voidaan saada vertaisoppimisen kautta.

Yrittäjämäisten oppimisympäristöjen **tavoitteena on luoda puitteet, jossa oppijat omaksuvat yritteliästä asennetta, tietoja ja taitoja**. Toiminta niissä rakentuu usein oppijoiden itsensä muotoilemille haasteille sekä niiden ratkaisuille ja vuorovaikutukselle. Oppimisen merkityksellisyys syventyy ja motivaatio kasvaa, kun ongelmat ja pohdittavat kysymykset ovat reaali maailman tilanteita tai niiden jäljittelyä (simulaatio). Yrittäjämäisen pedagogiikan oppimisympäristöjä voivat olla mm.:

- yritykset ja muu työelämä
- digitaaliset ja pelilliset ympäristöt sekä sosiaalinen media
- harjoitusyritykset, osuuskunnat tai kerhotoiminta
- oppilaitosyritykset
- monimuotoiset, motivoivat tilat (esim. hubit)
- eri oppiaineita yhdistävät ympäristöt

Käytännössä moni opettaja työskentelee jo nyt em. menetelmiä ja omia yhteistyöverkostoja hyödyntäen. Toiminnan sanottaminen ja **tietoinen yrittäjyyskasvatuksen toteuttaminen** ovatkin ehkä tärkeimmät askeleet sille, että myös opiskelijat heräävät tarkastelemaan osaamistaan, valmiuksiaan ja taitojaan suhteessa työelämään ja yrittäjyyteen. On tärkeää tunnistaa aineenopetuksen yhteys työelämään ja sen merkityksellisyys nuorten työelämäntuntemuksen kehittymisessä. Tietoisen yrittäjyyskasvatuksen ja työelämäopetuksen toteuttaminen voivat myös mahdollistaa joustavammin oppiainerajat ylittäviä oppimiskokemuksia.

Valmista materiaalia ja tukea tarjolla

Työelämäopetuksen ja yrittäjyyskasvatuksen toteuttaminen Oulun seudulla

Tiesitkö, että Pohjois-Pohjanmaalla on oma alueellinen yrittäjyyskasvatusstrategia? Strategia on julkaistu [Minunpolkuni.fi -verkkosivulla](https://www.minunpolkuni.fi). Sivulta löydät myös Työkalut -osion, jonne kerätään valmiita ideoita ja opetusmateriaaleja yrittäjyyskasvatuksen toteutuksen tueksi. Oulun kaupungin opettajat pystyvät hyödyntämään lisäksi intranet Akkunasta löytyvää diasarjaa - [Yrittäjyyskasvatuspolku ja käsikirja](#) - johon on koottu kaupungin keskeisimmät yrittäjyyskasvatuksen sisällöt. Dokumentin löytää helposti Akkunassa hakukenttätoiminnon kautta.

Oulun kaupungin varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukio-opetuksen yksiköt voivat käyttää maksuttomasti Nuorten yrittäjyys ja talous NYT:n valmiita opimiskokonaisuuksia ja -materiaaleja. Lisäksi käyttökoulutukset sekä tuki niin paikallisilta kuin valtakunnallisilta vastuuhenkilöiltä ovat veloituksetta oppilaitosten hyödynnettävissä. Yrittäjyyskasvatukseen liittyvissä kysymyksissä ja toiveissa auttavat erityisesti myös Oulun kaupungin kehittäjäopettajat. Löydät [yrittäjyyskasvatuksen kehittäjäopettajan sekä yrittäjyyskasvatushankkeissa työskentelevien kollegoiden yhteystiedot](#) ouka.fi-verkkosivulta.

Yrittäjyyskasvatus oppilaitoksen painopisteenä

Yrittäjyyskasvatus on erityisenä painopisteenä Oulun seudulla mm. Oulunsalon, Kiimingin ja Limingan lukioissa. Lukiot tarjoavat vuosittain yrittäjyyteen ja työelämään liittyviä teema- ja valinnaisopintojaksoja. Yrittäjyyskasvatus ja yrittäjämäinen toiminta näkyy näissä oppilaitoksissa myös toimintakulttuurin tasolla. Lukiot hyödyntävät erityisesti [Nuorten yrittäjyys ja talous NYT:n tuottamia materiaaleja](#). Lisäksi esimerkiksi Oulun Lyseon lukiossa on käytössä NYT:n sijoittajakoulu ja Oulun suomalaisen yhteiskoulun lukiossa (OSYK) on tarjolla tuotannon perusopintojakso, johon sisältyy paljon yrittäjyyteen liittyvää materiaalia. (Tiedot perustuvat lukuvuoden 2023–2024 opetussuunnitelmiin.)

Yrittäjyyskasvatus on viety konkreettialle tasolle myös peruskouluissa muun muassa STEAM-opetuksen keinoin kuten Hintan koulussa on tehty. [Hintta Design](#) tuottaa, markkinoi ja myy oppilaiden suunnittelemaa ja valmistamaa koruja niin verkko-kaupassa kuin kauppakeskus Valkean Nuorten Putiikki Nuppu:a hyödyntämällä. [Nuorten Putiikki Nuppu](#) on käytettävissä myös lukioille.

Vinkkejä tietoisesta yrittäjyyskasvatuksesta aloittamiseen

Kun haluat lisätä työelämäpainotteisuutta oppitunnillesi, ota yhteyttä Työn Taitajat -tiimiin. Voit tilata työelämäoppitunnin opetettavan aineesi tunnille, osallistua opiskelijoiden kanssa vuosittain järjestettävään Maailman suurimpaan virtuaaliseen yritysvierailuun, kannustaa opiskelijoita tutustumaan työelämään Päivä Taitajana -työnvarjostuspäivässä tai hankkia verkostoja ja osaamista itsellesi piipahtamalla opetushenkilöstölle järjestettävissä tapahtumissa. Lisätietoa Työn Taitajista löydät muun muassa [Business Oulun verkkosivulta](#). Toinen mahdollinen keino lisätä työelämäkontekstia ja samalla avata jatko-opiskelumahdollisuuksia opiskelijoillesi on tehdä yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Voit lähteä liikkeelle valitsemalla alla olevasta taulukosta sinulle sopivin vaihtoehto.

Korkeakouluyhteistyö

= yhteistyökursseja, projekteja, tapahtumia, teemapäiviä, toiminnallisia vierailuja, vierailijoita, (korkeakouluopettajat, opiskelijat, alumnit livenä tai virtuaalisesti), opiskelijavarjostusta, verkko-opintoja.

Työelämä- ja yrittäjyyskasvatus

= yhteistyökursseja tai -projekteja työelämäkumppanin kanssa, kummiyritystoimintaa, tapahtumia, alumnitoimintaa, yrittäjyyskasvatusta, työtehtäviin valmentavia lukiokursseja.

Oulun yliopiston palvelut lukioille:

1. [Oulun yliopiston Tiedeluokka-toiminta](#) tarjoaa monipuolisesti yhteistyömahdollisuuksia korkeakouluyhteistyöhön oppilaitoksille varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Voit kutsua Oulun yliopiston tutkijan etävierailulle oppitunnillesi kertomaan omasta tutkimuksestaan, tutkimuksen tekemisestä tai tutkijan työstä yleisesti. Saatat myös päästä kurkistamaan tutkijan työtiloihin tai nähdä mielenkiintoisia demoja vierailun aikana. Vierailun kesto on noin 20-30 minuuttia.
2. [Oulun yliopiston opiskelijalähettiläät](#) toteuttavat paikan päällä tehtäviä esittelyjä, kampuskierrosta, etänä tehtäviä esittelyjä, joihin opettaja voi ryhmän kanssa osallistua. Oulun yliopisto tarjoaa myös tiedekunnittain ja ohjelmittain eri tutustumis- ja yhteistyövaihtoehtoja.
3. [Fab Lab Oulu | Oulun yliopisto](#) on digitaalisen valmistuksen ja suunnittelun työympäristö. Fab lab tarjoaa työpajoja kouluille, ja työpajat järjestetään joko Fab Labissa tai tulemme koulun tiloihin Mobile Fab Labin kanssa. Fab Labin työskentelykieleksi voi valita englannin.

Työn Taitajat – palvelut lukioille:

1. Työelämäoppitunti on 45-120 minuutin kokonaisuus, jonka aikana osallistujat kuulevat uratarinoita työelämässä toimivilta henkilöiltä ja pohtivat omia työelämätaitoja sekä tulevaisuuden rakentamista. Yritysten ja muiden työnantajaorganisaatioiden edustajat pääsevät puhumaan suoraan tulevaisuuden osaajille ja vaikuttamaan niin nuorten valintoihin kuin työnantajaimagoonsa. Työelämäoppitunteja järjestetään läpi lukuvuoden. Lisätietoja: tyontaitajat@businessoulu.com
2. [Päivä Taitajana –työvarjostuspäivä](#) järjestetään kaksi kertaa lukuvuodessa Oulun kaupungin yläkoululaisille ja lukiolaisille. Myös OSAO:n tutkintoon valmistavan opetuksen opiskelijat voivat osallistua. Päivän mittaisia työelämäkokemuksia ovat tarjoamassa oululaiset eri alojen yritykset ja organisaatiot. Yritykset ja organisaatiot ottavat yhden tai useamman nuoren tutustumaan työtehtäviin ja -yhteisöön päivän ajaksi. Päivä Taitajana päättyy yhteiseen verkostoitumistilaisuuteen BusinessAsemalla.

Muita palveluita lukioille:

1. [Nuorten tiedeakatemia – Tutkija tavattavissa](#) -palvelun tarkoituksena on mahdollistaa virtuaaliset tutkijavierailut peruskouluihin ja toisen asteen oppilaitoksiin (lukiot ja ammatilliset oppilaitokset). Tutkijavierailut toteutetaan etäyhteyksin (esim. Skype, Microsoft Teams, Google Meet). Vierailu kestää yleensä 45 minuuttia. Voit toivoa haluamasi alan tutkijaa oppitunnillesi, ja palvelu pyrkii löytämään sinulle alan tutkijan ja saattaa sinut yhteen hänen kanssaan sähköpostitse, jotta voitte sopia vierailusta tarkemmin.
2. [Tutkijavierailija oppitunneille | Aalto-yliopisto](#) ovat kouluille maksuttomia, ja jokaiselle kouluasteelle on tarjolla mielenkiintoisia aiheita. Voit toivoa vierailulle tiettyä tutkijaa ja suunnitella vierailun tarkemman sisällön yhdessä hänen kanssaan. Vierailu pyritään aina räätälöimään sopivaksi ryhmän tasolle. Lisätietoja tutkijavierailuista: saara.heimsch@aalto.fi

3. [Maailman suurin virtuaalinen yritysvierailu](#) järjestetään kerran lukuvuodessa huhti-toukokuussa. Tavoitteena on tehdä kulloinkin valittu toimiala ja sen tarjoamat uramahdollisuudet tutuksi. Päivä sisältää kohdennetut sisällöt eri ikäisille lapsille ja nuorille. Vierailun aikana nähdään, millaisia yrityksiä ja ammatteja kulloinkin kohteena olevalla alalla on, miltä näyttää työpäivä alalla ja millaisia taitoja alalla tarvitaan. Uratarinoiden kautta opitaan, millaista osaamista ja asennetta alalla tarvitaan sekä millaisilla oppiaine- ja opintojen valinnoilla voi työllistyä alalle. Maailman suurin virtuaalinen yritysvierailu toteutetaan verkossa Oulun kaupungin YouTube-kanavalla.
4. [Työntaitajiksi](#) on nuorille ja nuorille aikuisille suunnattu kerran vuodessa järjestettävä nuorten ammatti- ja työelämätapaukuma. Tapahtumassa on ammattikirjasto, urakahvila, työnäytöksiä sekä yrityksiä ja muita keskeisiä toimijoita nuorten työelämäosaamiseen liittyen näytteilleasettajina. Työn Taitajat toteuttaa tapahtuman lavaohjelman.

Mikäli puolestaan haluat toimia ilman ulkopuolista tukea ja muokata jonkun hyväksi havaitun tehtävän opintojaksosi sisällä yrittäjyyskasvatukseksi, voit lisätä siihen seuraavia elementtejä:

- **Työelämäyhteys** → Esimerkiksi vierailu yritykseen, työnvarjostuspäivät, vierailuva puhuja luokassa, tai yrityksen tuoma todellinen ongelma opiskelijoiden ratkaistavaksi
- **Innovaatiohaasteet** → Ohjeista opiskelijoita ideoimaan ratkaisuja muuttuvan maailman haasteisiin. Sitran megatrendit toimivat loistavana inspiraationa tähän. Haaste voidaan toteuttaa pienoiskoossa oman opintojakson sisällä, kun se liitetään jakson teemoihin ja oppimistavoitteisiin.
- **Arvon tuottaminen luokan ulkopuolelle** → Esimerkiksi projekti, myyjäiset, tai varainkeruukampanja, joka edistää paikallista kestävästä kehitystä, sosiaalista ja yhteisön hyvinvointia, tai tuo esiin paikallista kulttuuria.
- **Ideoiden kokeileminen** → Esimerkiksi tehtäviä, joissa opiskelijoiden tulee aidosti rakentaa asioita, palveluita tai luoda mielipidekyselyitä ideoidensa testaamiseksi

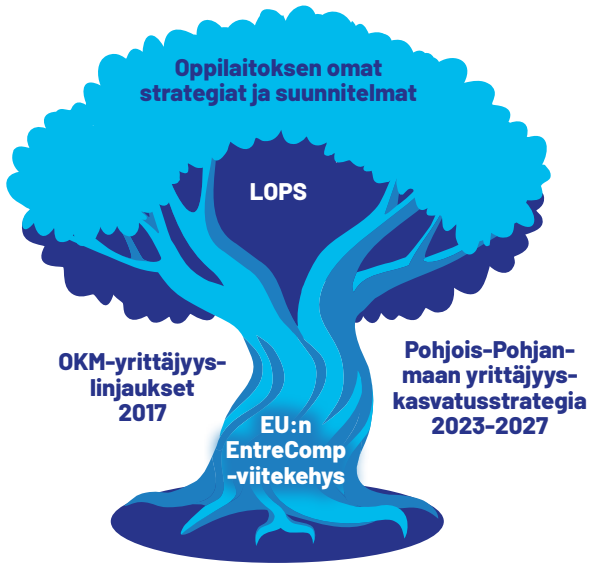
Oppilaitoksesi voi toteuttaa yrittäjyyskasvatusta lukuisten valmiiden palveluiden, kurssikokonaisuuksien ja kilpailujen avulla:

- [NYT Vuosi yrittäjänä -kurssi](#)
- [Työelämäosaamisen kurssi \(NYT\)](#)
- [NYT Sijoittajakoulu](#)
- [Yritys Hyvä -kilpailu](#)
- [Kesäyrittäjäohjelma](#)
- [Työn Taitajat Oulu](#)
- [Maailman suurin virtuaalinen yritysvierailu](#)
- [Työntaitajiksi](#)
- [Yrittäjyyskasvatuksen työkirja opettajalle](#)

Voit lisäksi löytää ideoita jo toteutetuista, kansainvälisistä, yrittäjyyskasvatuksen yhteistyöprojekteista [Aurora Entrepreneurialis -verkkosivulta](#). Toteutukset on jaoteltu sivulle oppiaineittain ja sisällöittäin. Vuosien 2023–2025 aikana Aurora Entrepreneurialis järjestää myös lyhyitä koulutuksia kestävä yrittäjyyskasvatuksen ja kansainvälisen yhteistyön teemoista. Koulutusmateriaalit ja seminaarimateriaalit löytyvät verkkosivun [Koulutukset -otsikon alta](#).

Yrittäjyyskasvatusta ohjaavat asiakirjat

Yrittäjyyskasvatukseen on tehty kansallisia, alueellisia ja kansainvälisiä linjauksia, joista löytyy useita eri asiakirjoja. Näitä ovat jo mainittu EntreComp- viitekehys, Opetus- ja kulttuuriministeriön yrittäjyyslinjaukset, Pohjois-Pohjanmaan yrittäjyyskasvatusstrategia, kansallinen lukioiden opetussuunnitelma kuten myös oppilaitosten omat asiakirjat ja suunnitelmat. Mikäli ette ole käyneet keskustelua oppilaitoksessanne yrittäjyyskasvatuksesta ja tarvitsette tukea siihen, otattehan yhteyttä Oulun kaupungin yrittäjyyskasvatuksen kehittäjäopettajaan.

Kuva 6. Yrittäjyyskasvatusta ohjaavat asiakirjat

Lähteet

Eur-Lex. EntreComp. Saatavilla 19.8.2024

<https://eur-lex.europa.eu/FI/legal-content/glossary/entrecomp.html>

EntreComp 360. (2021). EntreComp nuorisotyössä ja non-formaalissa oppimisessa.

Saatavilla 12.8.2024 <https://entrecomp360.eu/wp-content/uploads/Entre-Comp360-EntreComp-nuorisotyossa-ja-non-formaalissa-oppimisessa.pdf>

Lackéus, M. (2015). Entrepreneurship in Education. What, Why, When How.

Saatavilla 1.11.2024 <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/cccac96a-en.pdf?expires=1730446749&id=id&accname=guest&checksum=75BC302268D8F2C068C135F4C9E66B37>

LOPS. (2019a). Laaja-alainen osaaminen. Saatavilla 8.4.2024

<https://blogs.helsinki.fi/luovaope/files/2021/07/LOPS-2019-Laaja-alaiset.pdf>

LOPS. (2019b). Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta. Saatavilla 17.6.2024

<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/lukiokoulutus/6828810/tekstikappale/6828894>

LOPS. (2019c). Opetuksen toteuttaminen. Saatavilla 17.6.2024 <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/lukiokoulutus/6828810/tekstikappale/6828897>

LOPS. (2019d). Opiskelijan ohjaus ja tukeminen. Saatavilla 17.6.2024 <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/lukiokoulutus/6828810/tekstikappale/6828909>

Oulun kaupunki Sivistys- ja kulttuuripalvelut. Versio 8/2023. Yrittäjyyskasvatuksen polku ja käsikirja. Saatavilla intranetistä 8.4.2024 <https://oulunkaupunki.sharepoint.com/sites/Sivistys-jakulttuuripalvelut/SiteAssets/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2FSivistys%2Djakulttuuripalvelut%2FSiteAssets%2FSitePages%2FYritt%C3%A4jyyskasvatus%2F2023%2DYritt%C3%A4jyyskasvatuksen%2Dpolku%2Dk%C3%A4sikirja%2Epdf&parent=%2Fsites%2FSivistys%2Djakulttuuripalvelut%2FSiteAssets%2FSitePages%2FYritt%C3%A4jyyskasvatus>

Nuorten yrittäjyys ja talous NYT. (2020). Tulevaisuuden työelämätaidot 2.0.

Saatavilla 30.5.2024 <https://nuortennyt.fi/tulevaisuuden-tyoelamataidot-2-0/>

OPH. (2024). Mitä on yrittäjyyskasvatus? Saatavilla 9.4.2024

<https://www.oph.fi/fi/opettajat-ja-kasvattajat/mitayrittajyyskasvatus#:~:text=Yritt%C3%A4jyyskasvatuksen%20tavoitteena%20on%20antaa%20oppimiskokemuksia,Yritt%C3%A4j%C3%A4m%C3%A4inen%20pedagogiikka%20on%20ty%C3%B6el%C3%A4m%C3%A4l%C3%A4ht%C3%B6ist%C3%A4.>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Yrittäjyyslinjaukset koulutukseen. (2017) Saatavilla 8.4.2024 <https://okm.fi/documents/1410845/4363643/yrittajyyslinjaukset-koulutukseen-okm-2017.pdf/dd81b6e7-888e-45e4-8c08-40d0d5a5277e>

YES-verkosto. (2024) Mitä yrittäjyyskasvatus on?

Saatavilla 8.4.2024 <https://yesverkosto.fi/yes/mita-yrittajyyskasvatus-on>

Yrittäjyys 2020-yksikkö, Yritys- ja teollisuustoiminnan pääosasto. (2014).

Yrittäjyyskasvatus: Kouluttajien opas. Euroopan Unioni.

 A Member of JA Worldwide

